

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se
kopia: kn.cks.remisser@regeringskansliet.se
Diarienummer: KN2026/00593

REMISSVAR: NATURVÅRDSVERKETS FÖRSLAG OM FÖRENKLINGAR OCH FÖRBÄTTRINGAR I SPÅRBARHETSSYSTEMET FÖR FARLIGT AVFALL SAMT SPÅRBARHET FÖR POPS-AVFALL

Klimat- och näringslivsdepartementet har genom remiss den 15 maj 2026 gett HSB Riksförbund möjlighet att lämna synpunkter på Naturvårdsverkets skrivelser om förenklingar och förbättringar i spårbarhetssystemet för farligt avfall samt om att införa spårbarhet för långlivade organiska föroreningar i avfall.

Inledning

HSB är en kooperativ, demokratisk, idéburen organisation som ägs av våra medlemmar. Vi förvaltar bostads- och hyresrätter, utvecklar bostäder och erbjuder bosparande över hela Sverige. HSB har i över 100 år haft ambitionen att påverka samhällsutvecklingen i rätt riktning. Därför är våra klimatmål ambitiösa och HSBs nettoutsläpp ska vara noll i hela värdekedjan senast år 2040. För att säkerställa att våra klimatmål går hand i hand med vetenskapen har de antagits i enlighet med Science based target initiative.

HSB lämnar i detta remissvar synpunkter på de förslag som har direkt eller indirekt påverkan på vår verksamhet.

HSBs SYNPUNKTER

6.1 Förenklade och förbättrade bestämmelser om spårbarhet för farligt avfall

HSB är positivt till Naturvårdsverkets inriktning att förenkla och förtydliga reglerna samtidigt som spårbarheten förbättras. Reglerna behöver följa de praktiska avfallsflödena och vara möjliga att tillämpa även av bostadsrättsföreningar och entreprenörer utan avancerade administrativa system.

6.1.1 Transportanteckning i stället för transportdokument och vissa anteckningskrav

HSB är positivt till att dagens transportdokument och överlappande anteckningskrav ersätts med en transportanteckning. Förslaget kan minska dubbeladministration och tydliggöra vilka uppgifter som ska finnas före en transport och vilka som ska lämnas till avfallsregistret.

HSB är också positivt till att kravet på signering inte förs över till transportanteckningen.

HSB anser däremot att huvudansvaret för att transportanteckningen tas fram bör läggas på transportören. Naturvårdsverket beskriver själv detta som ett möjligt alternativ och konstaterar att den som yrkesmässigt transporterar någon annans farliga avfall normalt kan förväntas ha god kunskap om avfallslagstiftningen. Ett tydligt huvudansvar minskar risken för att ett gemensamt ansvar i praktiken leder till oklarhet om vem som ska initiera och slutföra dokumentationen. Lämnaren bör samtidigt vara skyldig att lämna de uppgifter som transportören behöver och att kontrollera att uppgifterna om den egna verksamheten och avfallet är riktiga innan transporten påbörjas.

HSB anser vidare att ansvaret för att lämna uppgifterna till avfallsregistret bör följa ansvaret för att ta fram transportanteckningen. Om huvudansvaret läggs på transportören bör transportören därför i normalfallet även ansvara för rapporteringen, så att bostadsrättsföreningar och fastighetsägare inte behöver rapportera samma uppgifter separat eller använda ombudslösningar. HSB är samtidigt positivt till att avfallsproducenten i de fall som anges i förslaget ska få en kopia av transportanteckningen, vilket stärker möjligheten till egenkontroll och uppföljning. Regelverket bör inte förutsätta att en ideell styrelse eller en fastighetsägare har samma operativa systemstöd eller kunskap om avfallslagstiftningen som en transportör eller avfallsentreprenör.

HSB vill samtidigt uppmärksamma att förslaget kan få olika administrativ effekt beroende på om en extern transportör anlitas eller om verksamheten själv utför transporten. Vid egna transporter som inte omfattas av det föreslagna undantaget för mobil serviceverksamhet blir verksamheten själv transportör och behöver därmed hantera transportanteckning, rapportering samt överföring av transportanteckning och identifikationsnummer till mottagaren. Reglerna bör utformas så att detta inte leder till en ökad administrativ belastning för verksamheter som själva transporterar mindre mängder farligt avfall.

HSB anser även att det bör vara möjligt att ange en uppskattad vikt i transportanteckningen när avfallet inte kan vägas innan transporten påbörjas. Fastighetsägare och bostadsrättsföreningar saknar normalt utrustning för att fastställa avfallets faktiska vikt, medan vägning ofta kan ske först senare i avfallskedjan.

6.1.2 och 6.1.3 Mottagaranteckning och identifikationsnummer

HSB är positivt till att mottagaren ska ta fram en mottagaranteckning och till att transportanteckningen får ett unikt identifikationsnummer som kan koppla samman transport och mottagande. Det skapar bättre förutsättningar för att följa avfallet genom kedjan och att kontrollera att det har nått avsedd mottagare. HSB är även positivt till att mottagaranteckning inte ska krävas vid transport mellan två platser inom samma verksamhet, eftersom det minskar onödig administration utan att avfallet byter innehavare.

HSB anser att avfallsproducenten eller den beställande fastighetsägaren enkelt ska kunna få relevant dokumentation, bekräftelse på att avfallet har tagits emot på avsedd plats och

information om eventuella avvikelser. Detta bör kunna ske utan att avfallsproducenten eller fastighetsägaren behöver begära ut uppgifter från flera aktörer eller system.

HSB ser samtidigt en risk för att mottagare i praktiken kommer att kräva att identifikationsnumret finns redan när avfallet tas emot. Eftersom identifikationsnumret enligt förslaget skapas först när transportanteckningen har rapporterats till avfallsregistret kan ett sådant krav i praktiken innebära att rapporteringen behöver ske innan avfallet når mottagaren, trots den föreslagna tidsfristen på fem arbetsdagar. HSB anser att systemet behöver utformas så att den föreslagna tidsfristen på fem arbetsdagar kan användas även i praktiken. Avfall bör därför kunna tas emot även om transportens identifikationsnummer ännu inte har genererats. Det bör finnas en enkel möjlighet att i efterhand koppla samman transportanteckningen och mottagaranteckningen inom gällande tidsfrister. När en extern transportör anlitas bör transportören kunna hantera transportanteckning, rapportering och identifikationsnummer utan ytterligare manuella moment för lämnaren eller avfallsproducenten. När verksamheten själv utför transporten bör hanteringen samtidigt vara så enkel som möjligt och inte förutsätta att exempelvis en fastighetsskötare behöver rapportera till avfallsregistret eller använda ett särskilt IT-system innan transporten kan genomföras.

6.1.5 Utökad tidsfrist och halvårsvis rapportering

HSB är positivt till att tidsfristen för rapportering utökas från två till fem arbetsdagar och till att vissa uppgifter får sammanställas halvårsvis. Den längre tidsfristen ger bättre möjlighet att kvalitetssäkra uppgifter som passerar flera led och minskar risken för att aktörer som försöker följa reglerna drabbas av sanktioner på grund av mindre administrativa förseningar. HSB anser samtidigt att den utökade tidsfristen behöver få genomslag i praktiken och inte indirekt förkortas genom krav på att identifikationsnummer ska finnas redan vid mottagandet.

6.1.6 Undantag för mindre mängder eget farligt avfall inom mobil service, installation och underhåll

HSB är mycket positivt till det föreslagna undantaget för transport av mindre än 200 kilogram och mindre än 200 liter eget farligt avfall som har uppstått inom mobil installations-, underhålls-, reparations- eller liknande serviceverksamhet och som transporteras till den plats där verksamheten vanligtvis lagrar sitt avfall.

Förslaget träffar ett tydligt problem i fastighetsförvaltningen. Vid exempelvis byte av ljuskällor, batterier, mindre elkomponenter eller andra serviceinsatser kan små mängder farligt avfall uppstå på många olika adresser under samma arbetsdag. Att kräva en separat transportanteckning och rapportering för varje sådan deltransport skapar en administrativ belastning som inte står i rimlig proportion till nyttan för spårbarheten.

HSB efterfrågar även tydlig vägledning om hur produkter som tas om hand i samband med service eller reparation ska bedömas när det inte på plats går att avgöra om produkten kan repareras eller återanvändas eller om den har blivit avfall. Reglernas tillämpning bör inte i onödan begränsa möjligheten till reparation, återanvändning eller användning av reservdelar, exempelvis för vitvaror.

6.1.7 Gemensamma avfallsutrymmen

HSB är mycket positivt till att särskilda regler införs för gemensamma avfallsutrymmen där flera avfallsproducenter lämnar farligt avfall.

HSB anser att begreppet gemensamt avfallsutrymme och ansvarsfördelningen behöver förtydligas i nationell vägledning, särskilt för fastigheter där bostäder och verksamheter är samlokaliserade. Det bör vara tydligt att den som enbart tillhandahåller eller förvaltar utrymmet inte får ett mer långtgående ansvar än vad som följer av den faktiska rollen i hanteringen. Att exempelvis hålla ett gemensamt avfallsutrymme rent, hantera felsortering eller ta hand om dumpat avfall där avfallsproducenten inte kan identifieras bör inte i sig innebära att fastighetsägaren eller bostadsrättsföreningen betraktas som insamlare av farligt avfall.

6.1.8 Definition av transport

HSB är positivt till att en definition av transport införs och anser att det tydligt ska framgå att förflyttningar endast inom ett område där avfallet produceras, lagras eller behandlas inte omfattas av transportbegreppet.

HSB efterfrågar samtidigt vägledning om vad som ska betraktas som ett område i situationer där en verksamhet har flera närliggande byggnader eller funktioner. En enhetlig nationell tillämpning är viktig för verksamheter som verkar i flera kommuner.

6.3 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

HSB är positivt till en tillräcklig övergångstid. Naturvårdsverkets vägledning, e-tjänster och tekniska specifikationer bör finnas tillgängliga i god tid före ikraftträdandet.

För de delar som kan genomföras fristående och som innebär tydliga administrativa lättnader, särskilt undantaget för mindre mängder eget farligt avfall inom mobil serviceverksamhet, anser HSB att ett tidigare ikraftträdande är angeläget. Ett tidigare införande skulle ge berörda verksamheter administrativa lättnader i ett tidigare skede och bör därför prioriteras av regeringen.

6.4 Anpassningar i avfallsregistrets digitala infrastruktur

HSB delar Naturvårdsverkets bedömning att avfallsregistrets digitala infrastruktur behöver anpassas och ser positivt på utveckling som minskar dubbelregistrering och möjliggör återanvändning av uppgifter. HSB anser att avfallsregistret bör utformas enligt principen att samma uppgift så långt möjligt endast ska behöva registreras en gång. När transportören rapporterar en transport bör gemensamma uppgifter, exempelvis avfallsslag, mängd, organisation och hämtningsadress, kunna återanvändas för att uppfylla de rapporteringsskyldigheter som gäller för övriga berörda aktörer. Lämnaren eller avfallsproducenten bör vid behov kunna kontrollera eller bekräfta uppgifterna digitalt utan att behöva registrera samma information på nytt.

En sådan funktion skulle göra samrapportering praktiskt möjlig, minska risken för fel och minska behovet av ombudslösningar och kostsamma integrationer mellan avfallsregistret och olika externa system. Avfallsregistret bör samtidigt stödja ett sammanhängande digitalt flöde där transportanteckning, identifikationsnummer och andra återkommande uppgifter kan hanteras utan onödiga manuella registreringar.

HSB anser även att verksamhetsutövare bör få enkel digital åtkomst till de uppgifter som har rapporterats för den egna verksamheten, så att egenkontroll och uppföljning kan göras utan särskilda utlämnandeförfaranden.

Spårbarhet för avfall som innehåller långlivade organiska föroreningar, POPs

HSB delar behovet av bättre spårbarhet för avfall som innehåller POPs och ser en miljönytta i att sådant avfall identifieras, når rätt behandling och inte återförs till kretsloppet. Frågan är särskilt relevant för fastighetssektorn eftersom POPs kan förekomma i äldre byggmaterial, installationer och produkter som blir avfall vid exempelvis renovering, rivning och sanering.

HSB anser dock att den föreslagna rapporteringsskyldigheten för icke-farligt avfall som innehåller POPs inte är tillräckligt utredd. Det behöver tydliggöras hur en fastighetsägare eller avfallsproducent ska avgöra om koncentrationsgränserna överskrids, när provtagning eller annan verifiering krävs och hur osäkerhet ska hanteras. Konsekvenser och kostnader för provtagning, analys, expertstöd och administration behöver utredas närmare. Regelverket bör inte leda till rutinmässig provtagning när det saknas rimlig anledning att misstänka halter över koncentrationsgränserna.

Bostadsrättsföreningar är ofta beställare av arbeten och saknar egen specialistkompetens om farliga ämnen i byggmaterial. HSB anser därför att ansvar och informationsöverföring behöver fungera genom hela entreprenadkedjan och att professionella aktörer, exempelvis miljöinventare, entreprenörer och avfallsbehandlare, ska ha tydliga roller vid identifiering, klassificering och dokumentation.

HSB anser också att rapporteringen av POPs bör integreras i samma digitala flöden som övrig avfallsrapportering och införas först när nödvändiga e-tjänster, API:er och vägledning är färdiga.

Sammanfattande synpunkter

- HSB stödjer att transportdokument och överlappande anteckningskrav ersätts med en transportanteckning, men anser att transportören bör ha ett tydligt huvudansvar för att den tas fram.
- HSB stödjer mottagaranteckning, identifikationsnummer, borttaget signeringskrav och en rapporteringsfrist på fem arbetsdagar. Den föreslagna tidsfristen behöver kunna användas även i praktiken, vilket förutsätter att avfall kan tas emot även om transportens identifikationsnummer ännu inte har genererats.
- HSB är mycket positivt till undantaget för mindre mängder eget farligt avfall inom mobil service, installation, reparation och underhåll och anser att ett tidigare ikraftträdande är angeläget för denna del.
- HSB stödjer särskilda regler för gemensamma avfallsutrymmen och en tydlig definition av transport, men efterfrågar nationell vägledning för bland annat blandade fastigheter, interna förflyttningar och ansvarsfördelning.
- HSB anser att avfallsregistrets digitala utveckling ska ge verksamhetsutövare enkel tillgång till egna uppgifter och stödja både systemintegration och enkla lösningar för mindre aktörer.

HSB – där möjligheterna bor

- HSB delar behovet av bättre spårbarhet för POPs-avfall, men anser att den föreslagna rapporteringsskyldigheten för icke-farligt POPs-avfall inte är tillräckligt utredd. Kraven behöver förtydligas vad gäller bland annat kunskapskrav, provtagning, ansvar och kostnader så att de blir proportionerliga och praktiskt genomförbara.

Johan Nyhus

Förbundsordförande

HSB Riksförbund